

Обґрунтування

до питання про прийняття постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи»

Відповідно до положень статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» (далі – Закон України) до компетенції Регулятора на ринку природного газу належить, зокрема, затвердження кодексу газотранспортної системи.

На виконання вимог Закону України, постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493 було затверджено Кодекс газотранспортної системи (далі – Кодекс ГТС) норми якого розроблені з метою імплементації положень європейського законодавства, зокрема Регламенту Комісії (ЄС) № 312/2014, а також який визначає у тому числі функціонування торгівельних платформ.

Відповідно до положень статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон «Про НКРЕКП») для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор, зокрема бере участь у регулюванні платіжно-розрахункових відносин на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг.

Разом з тим, відповідно до положень Кодексу ГТС (із змінами, внесеними Постановою № 1437) оператор торгової платформи – суб'єкт господарювання, який на своїй електронній платформі організував та надав доступ іншим учасникам торгів для розміщення ними пропозицій про купівлю-продаж природного газу (включаючи можливість їх зміни або скасування) та реєстрації укладених угод купівлі-продажу природного газу між учасниками торгів.

При цьому, для повноцінного функціонування торговельних платформ необхідно забезпечити ефективну модель гарантування виконання угод та зокрема розрахунків при проведенні купівлі/продажу природного газу.

Так, у параграфі другому Цивільного кодексу України визначено поняття договору рахунка умовного зберігання (ескроу), та не встановлені обмеження у використанні такого рахунка, в тому числі, в межах норм Кодексу ГТС.

Варто зазначити, що відповідно до пункту 1.8. Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 року № 492, рахунок умовного зберігання (ескроу) це рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зарахування на рахунок коштів та перерахування їх/видачі коштів готівкою у випадках передбачених законодавством України, особі зазначеній клієнтом (бенефіціару), або повернення таких коштів клієнту за настання підстав, передбачених договором.

Отже, для запровадження механізму гарантованих розрахунків на ринку природного газу необхідним є створення правової підстави можливості використання рахунків ескроу учасниками такого ринку при здійсненні торгових операцій.

Керуючись положеннями статті 17 Закону «Про НКРЕКП», з метою удосконалення положень Кодексу ГТС та спрощення процедури проведення

взаєморозрахунків між учасниками ринку природного газу Департаментом із регулювання відносин у нафтогазовій сфері було розроблено проект постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи» (далі – Проект постанови).

Зазначеним Проектом постанови передбачається внесення змін до Кодексу ГТС, у частині, зокрема запровадження механізму функціонування рахунків умовного зберігання (ескроу) між учасниками ринку природного газу та нівелювання ризиків, пов'язаних з грошовими розрахунками за угодами купівлі-продажу природного газу, укладеними на торговій платформі. Запровадження використання рахунків умовного зберігання (ескроу), як одного з альтернативних варіантів розрахунків, має забезпечити належний та максимальний захист законних прав та інтересів суб'єктів ринку природного газу.

Отже, запропоновані Проектом постанови зміни дозволять надати можливість учасникам ринку використовувати спосіб розрахунків при купівлі/продажу природного газу на торговій платформі з використанням рахунків умовного зберігання (ескроу). При цьому, положення Проекту постанови не встановлюють зобов'язання суб'єктів ринку природного газу здійснювати розрахунки виключно через рахунки умовного зберігання (ескроу). Тобто суб'єктам ринку надається право обирати порядок розрахунків з контрагентами.

Проект постанови було погоджено Антимонопольним комітетом України.

Слід зазначити, що положеннями Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 308, запроваджено аналогічний підхід до питання організації гарантованих розрахунків між учасниками ринку (що передбачає використання рахунків ескроу) на новому ринку електричної енергії.

На виконання положень статті 15 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» та положень глави 3 Порядку проведення відкритого обговорення проектів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.06.2017 № 866, 19.10.2018 відбулися відкриті обговорення вищезазначеного Проекту постанови, під час яких були розглянуті надані заінтересованими особами пропозиції та зауваження до Проекту постанови.

Враховуючи вищезазначене, з метою удосконалення нормативно-правових актів, які регулюють відносини на ринку природного газу, здійснення заходів, направлених на можливість використання рахунку умовного зберігання (ескроу) при розрахунках на ринку природного газу, Департамент із регулювання відносин у нафтогазовій сфері пропонує прийняти постанову НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи».

**Директор Департаменту із регулювання
відносин у нафтогазовій сфері**

Т.Рябуха

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про внесення змін до Кодексу
газотранспортної системи

Відповідно до положень статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» та статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Внести до Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823, такі зміни:

1) пункт 5 глави 1 розділу I після абзацу сімдесят четвертого доповнити новим абзацом сімдесят п'ятим такого змісту:

«рахунок умовного зберігання (ескроу) – банківський рахунок, режим функціонування якого визначений законодавством, відкритий учаснику торгів (замовнику послуг транспортування або оператору газотранспортної системи) для цілей здійснення розрахунків за природний газ, придбаний ним на торговій платформі;».

У зв'язку з цим абзаци сімдесят п'ятий – дев'яносто сьомий вважати відповідно абзацами сімдесят шостим – дев'яносто восьмим;

2) пункт 1 глави 4 розділу XIV після абзацу третього доповнити новим абзацом четвертим такого змісту:

«Розрахунки за природний газ, відчужений на торговій платформі, можуть здійснюватися шляхом оплати коштів з рахунку умовного зберігання (ескроу), відкритого учаснику торгів (замовнику послуг транспортування або оператору газотранспортної системи), який придбав такий газ. Рахунок умовного зберігання (ескроу) для розрахунків за природний газ, придбаний на торговій платформі, відкривається в банку, визначеному відповідним оператором торгової платформи.».

У зв'язку з цим абзац четвертий вважати абзацом п'ятим.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її опублікування в офіційному друкованому виданні – газеті «Урядовий кур'єр».

Голова НКРЕКП

О. Кривенко